

Cseres-Gergely Zsombor:
A közfoglalkoztatásba belépők összetétele, 2011–2012¹
(Kivonat)

A tanulmány célja többek között a közfoglalkoztatás célzottságának vizsgálata a programba belépők elemzésén keresztül. A szerző a Nemzeti Munkaügyi Hivatal által az MTA KRTK rendelkezésére bocsátott egyedi adatokra támaszkodik, amely a 2011. január 1. és 2013. december 31. közötti időszakot öleli fel.

A közfoglalkoztatásba történő belépések száma 2011-ről 2012-re csökkent: 265,8 ezerről 263,9 ezerre változott. 2013-ban azonban valamivel több mint 402 ezer volt a belépések esetszáma. Az idő előrehaladtával nőtt azoknak a száma, akik a munkaügyi rendszerrel csak rövid időre kerültek kapcsolatba és csökkent azoké, akik hosszabb időre. 2013-ra a közfoglalkoztatásban töltött átlagos, összesített (kumulatív) idő kevesebb lett, mindebből a korábban nem közfoglalkoztatott személyek nagyobb mértékű belépésére lehet következtetni.

Az iskolai végzettség szempontjából a belépők összetétele stabil, a képzetlenek aránya az idénymunka kínálatának bővülésével enyhén csökken, a 2013 decemberében kezdődő 2013-2014. évi téli közfoglalkoztatásnak köszönhetően azonban megnő. Ennek oka a képzésbe történő bevonás magas száma.

A közfoglalkoztatás deklarált célja a tartós munkanélküliek foglalkoztathatóságának elősegítése. Mivel a tartós munkanélküliség meghatározása a regisztráció figyelembevételével csak közelítő jellegű lehet, a tanulmány szerzője a munkaügyi rendszerben a közfoglalkoztatás kezdő időpontjáig eltöltött összes időt számításba veszi. Az így kapott munkaügyi rendszerben eltöltött idő és a közfoglalkoztatásba lépés aránya közötti kapcsolat azt mutatja, hogy a program célzása megfelelő. A munkaügyi rendszerrel hosszabb ideje kapcsolatban álló személyek nagyobb arányban kapcsolódnak be a közfoglalkoztatásba, s ez mindhárom vizsgált évre jellemző. A munkaügyi pályafutás hossza a korábban közfoglalkoztatásban töltött időt is számításba veszi. A programba korábban már bevont személynek nagyobb az esélye az újbóli közfoglalkoztatásra. A vizsgálat kimutatta, hogy jellemző a néhány napos regisztrációt követő közfoglalkoztatásba lépés: ilyen rövid regisztráció után 2011 és 2013 között 17-34 százalékos arányban kapcsolódtak be a

---

¹ A szerző műve a 'Munkaerőpiaci Tükör 2014' című kötet egyik tanulmánya. Elérhetősége: http://econ.core.hu/file/download/mt_2014_hun/kozelkep_26.pdf (Utolsó letöltés ideje 2015. 08.06.)

programba az ügyfelek.² Az elemzés kitér az újbóli közfoglalkoztatás kérdésére is. 2011-ben a résztvevők bő tizedét vonták be kétszer a programba, a többség azonban csak egyszer lépett be. 2012-ben már mások az arányok: az egyszeri résztvevők aránya 37,0 százalék, a kétszer belépőké 44,6 százalék, a programban háromszor is megfordulók aránya pedig 14,0 százalék. 2013-ban ezek az arányok rendre 28,4, 25,0 és 25,9 százalékra módosultak.

A közfoglalkoztatásba lépés esélyét többváltozós elemzési technikával, egy logit modell futtatásával is megbecsülte a kutató, tekintettel arra, hogy a különböző hatások egymással való összefüggését nem veszi figyelembe az egy-egy dimenzió mentén történő megközelítés. Mindhárom évben a nem közfoglalkoztatási epizód végén vizsgálta, hogy a demográfiai jellemzők és a munkaügyi rendszerbeli előélet alapján mi jellemző a közfoglalkoztatásba lépésre. Az alkalmazott logit becslés esetén az eredményváltozót a nem közfoglalkoztatási epizódból történő közfoglalkoztatásba lépés jelentette; a szerző az átlagos marginális hatásokat vizsgálta. A demográfiai jellemzők közül a nem, a kor, az iskolai végzettség és a pályakezdő státus került számbavételre mint független változó. Az „előélet” szempontjából pedig a munkaügyi rendszerben töltött napok száma, a sikertelen munkaközvetítések száma, valamint a munkanélküli ellátás, a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, és a képzésben, illetve más, aktív munkapiaci programban való részvétel (mint kétértékű változó) jelentette a magyarázó tényezőt.³

A tanulmányban a logit becslés kapcsán közölt (2.6.3. számú) táblázatból kiderül, hogy a férfiak esetében a közfoglalkoztatásba lépés valószínűsége valamelyest nagyobb, mint a nők esetében.⁴ Az életkor szempontjából a 25-44 év közöttiek és a 44 év felettiak nagyobb valószínűséggel kapcsolódnak be a közfoglalkoztatási programba, mint a legfiatalabb csoport. Előbbiek esetén 1,6 százalék körül alakul a mért érték 2011-ben és 2012-ben; 2013-ban pedig lecsökken 1,4 százalékra. Az idősebbeket tekintve a 2012. év kiemelkedő: ekkor a közfoglalkoztatásba lépés valószínűsége közel 0,08-dal volt magasabb a legfiatalabbakhoz képest, a másik két évben ennél alacsonyabb, 4-5 százalék közötti ugyanez az érték. Iskolázottság szempontjából mind a szakiskolai, mind pedig az érettségi vagy ennél magasabb végzettség kevésbé valószínűsíti a közfoglalkoztatásba lépést a nem közfoglalkoztatási epizódból a legfeljebb általános iskolát végzettekhez képest (és ez mindegyik vizsgált évre

---

² Ennek oka lehet a programból programba történő átlépés vagy kifejezetten a közfoglalkoztatás miatti regisztráció.

³ A modell referencia kategóriái az alábbiak voltak: nő, 25 év alatti, legfeljebb 8 általános iskolai végzettség, nem pályakezdő, a munkaügyi rendszerben nem töltött időt, sikertelen munkaközvetítés hiánya, nem kapott munkanélküli ellátást és foglalkoztatást helyettesítő támogatást sem, nem vett részt aktív munkaerő-piaci programban.

⁴ Mindez 2011-re és 2012-re igaz és 2012-ben mutat nagyobb különbséget. A 2013. év vonatkozásában a változó nem szignifikáns, vagyis nemek szerint nincs különbség.

igaz). A pályakezdők esélyei jobbak a programba lépést tekintve, mint a nem pályakezdőké, s időben a valószínűség nő (2013-ban 5,2%). A munkaügyi rendszerben töltött napok számának növekedésével enyhe mértékben nő a nem közfoglalkoztatási epizódból a közfoglalkoztatásba lépés valószínűsége. A sikertelen munkaközvetítések száma és az eredményváltozó között negatív összefüggés áll fenn, vagyis előbbi növekedése a közfoglalkoztatás bekövetkezési esélyét mérsékli (az idő előrehaladtával csökkenő mértékben). A munkanélküli ellátást kapott személyek belépési valószínűsége a vizsgált programba nagyobb 2011-ben és kisebb a másik két évben az ellátásban nem részesített egyénekhez képest. Az FHT-t kapott személyek közfoglalkoztatási esélyei jobbak azon személyek esélyeinél, akik ilyen típusú támogatásban nem részesültek: 2011-ben közelíti az 50 százalékot, 2012-ben a 25 százalékot, 2013-ban pedig 12 százalék alá csökken. A képzésben való részvétel az első két évben negatív, 2013-ban pedig pozitív kapcsolatot mutat a közfoglalkoztatásba lépéssel. Más, aktív munkapiaci programban részt vevő egyének esetén mindhárom vizsgált évben negatív az összefüggés az eredményváltozóval, s időben változó mértékű (2011-ben 10,6%-kal, 2012-ben 27,0%-kal, míg 2013-ban 21,8%-kal kisebb az esély arra, hogy egy, a közfoglalkoztatástól eltérő munkapiaci program résztvevője közfoglalkoztatott lesz a nem közfoglalkoztatási epizódot követően).

A tanulmány szerzője kedvezőnek ítéli, hogy a közfoglalkoztatás sok olyan emberhez jutott el, akiket más típusú program korábban nem érintett, illetve hosszú ideje regisztráltak voltak. Így az anyagi biztonságérzet fokozódhatott, hiszen ebből a szempontból a közfoglalkoztatási bér kedvező alternatívája az alacsonyabb összegű foglalkoztatást helyettesítő támogatásnak, szociális segélynek, vagy sok esetben a helyi munkaerőpiac által kínált munkalehetőségnek.

Készült a BM KVHÁT Statisztikai, Elemzési és Adatszolgáltatási Osztályán
Budapest, 2015. augusztus